

דברי תורה

פרשת בהעלותך תשפ"ה

גליון תצז

דבר תורה

דברות קודש מאת כ"ק מרן רבינו הגאב"ד צוק"ל

ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן וגו', ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגדע לבתלי הקריב את קרבן ה' במועדו וגו' (ט' ו-י) וצ"ב טענתם למה נגדע הלא הם בעצמם נתנו טעם למה ליגרע כיון שהם טמאין לנפש אדם.

ויל' בהקדם לבאר דברי הגמ' (פסחים ע.) ת"ש סכין שנמצאת בארבעה עשר שוחט בה מיד דמסתמא הטבילו בעלים מאתמול כדי שתהא טהורה ב"ד, ב"ג שונה ומטביל מספק שמא עדיין לא הטבילוה, קופץ בין בזה ובין בזה שונה ומטביל. ובגמ' שקיל וטרי ליישב הברייתא באיזה אופן מיידי שיהי' חילוק בין סכין לקופץ, ומסיק דמיידי דמית נשיא, ומקשה בגמ' דמית אמית וכו' לא צריכא דנשיא גוסס ב"ג ומית ב"ד, משו"ה סכין דחד ספיקא הוא מטביל לה מאתמול דמשום הך ספיקא דשמא ימות לא אימנע מלאטבילה, דשמא לא ימות משא"כ קופץ דתרי ספיקי לא מטביל לה עיי"ש, והא מצוה לכל ישראל להתעסק בנשיא וע"כ בא הפסח בטומאה וכשהפסח בא בטומאה אין מביאין עמו חגיגה, לכן קופץ שאינו צריך אלא לחגיגה לחתיכת בשר ולשבירת עצמות, בוודאי לא הטבילוהו בעלים דבפסח שבירת עצם פוסל כדכתיב ועצם לא תשברו בו (שמות י"ב מ"ו), משא"כ סכין שצריך לשחוט הקרבן פסח מסתמא הטבילוהו בעלים מאתמול שוחט בה מיד עיי"ש. ומעולם נתקשה לי הגמ' דמה מיישב דמית נשיא דמצוה על כל ישראל להתעסק בו, שהרי היו שם בירושלים רבבות מישראל עד אין מספר ואפי' נתעסק בו מאה או שני מאות אנשים או אפי' שלש, עדיין היה מיעוטא דמיעוטא נגד כל ישראל ועדיין אין הפסח בא בטומאה מחמתן.

וברי' ליישב נקדים דבריו התוס' על הגמ' (כתובות ק"ג:) אותו היום שמת רבי בטלה קדושה, והרב רבי חיים כהן היה אומר אילמלי הייתי כשנפטר ר"ת הייתי מטבא לו הדאי בטלה קדושה דקאמר הכא היינו קדושת כהונה, וכן מוכח מדקאמר אותו היום משמע אותו היום דוקא ותו לא, ובהדיא אמר בירושלמי דמס' ברכות ב'פ' מי שמתו דכשמת רבי אמרו אין כהונה היום ע"כ. היוצא לנו מזה דכשמת רבי וה"ה בכל צדיק ובפרט נשיא מישראל בטלה קדושה היינו קדושת כהונה, וה"ה שבטלה קדושה לגבי מת אחר באותו היום, וזה צוה התורה כדי לכבדו בכבוד הראוי.

וא"כ מובן שפיר הגמ' דהיכי דמית נשיא בער"פ אע"פ שיש כמה איסורי תורה שאיש שהוא טמא לנפש אינו מקריב קרבן פסח, וכן שכהן אסור לטמא למת, אבל מכיון שמת הנשיא בטלה פסח, וע"כ אף שרק מקצתן נטמאו נקרא שהפסח בא בטומאה כיון שמצוה על כל ישראל להתעסק בו, ונתבטלה כל ההלכות שהיה שייך גם גבי מת אחר, ומשו"ה לא היה מטבילים הקופץ דנקרא פסח שבא בטומאה ואין מביאין עמו חגיגה.

ומעתה מיושב טענתם של אלו שהיו טמאים לנפש אדם, דמבואר בגמ' (סוכה כ"ה.) דתניא ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם וגו', אותם אנשים מי היו נושאי ארונם של יוסף היו דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר מישאל ואלצפן היו שהיו עוסקין בגדב ואביהוא ע"כ. ומי לנו גדול מיוסף הצדיק וגם נדב ואביהוא קדושים היו, וכיון דלגביהו ורואי בטלה הקדושה, ע"כ טענו שפיר למה נגדע לבתלי הקריב את קרבן ה' במועדו והבן.

וע"פ הנ"ל נכון להוסיף דברי מרן רבינו זי"ע (דברי יואל בהעלותך עמ' שט"ז) שמרע"ה אמר להם עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם,

ותשובת הקב"ה אינה כתשובה על דבריו רק בכללות איש איש כי יהיה טמא לנפש וגו', ויתכן באמת לפי שנטפלו באותן קדושים לא נטמאו כלל והקריבו את הפסח במועדו, וכדי שלא ילמדו ממנו לדורות להורות כן אמר בכללות איש איש כי יהיה טמא לנפש, משום שאין בידינו כח ההבחנה לדעת הדברים על בורים לגלות מצפוניות הטמנות בלב מי הוא בגדר צדיק גמור ע"כ עיי"ש, ובסה"ק אגרא דכלה כבר מביא זאת, ואחשבה בדרך אפשר דמשו"ה לא נאמר להם שום תשובה רק לישראל בכלל, והאמת הם עשו את הפסח במועדו, והנה בבנות צלפחד נאמר להם תשובה, משא"כ בכאן אי אפשר לבאר זה כי כל אחד יאמר כן. (ומובא שמה בביאור הצבי והצדק דארם היינו יוסף והוה שטענו אנחנו טמאים לנפש אדם היינו יוסף הצדיק א"כ למה נגדע, ובאמת הורשה להם ליקרב הפסח במועדו רק אח"כ איש איש היינו בסתם לדורות כי יהיה טמא לנפש יעשה פסח שני).

***

בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (ה, ב.) אפשר לרמוז בזה, דשבעת הנרות קאי על שבעת ימי השבוע, וכדאיאתא בגמרא (גיטין עז.) דשלשה ימים שלפני השבת שייכים לשבת הבאה, ושלשה ימים שלאחר השבת שייכים אל השבת שמקודם, והשבת היא באמצע ככלה בין רעותיה משובחה. וכמו שאנו אומרים בזמירות האר"י בליל שבת (פיט אומר בשבחי), ימינא ושמאלא ובינייהו כלה, שהשבת עומדת בין ימות השבוע מצד ימין ושמאל, וזה ימינא ושמאלא, וביניהם עומדת השבת שהיא הכלה העליונה, ונמצא שהשבת היא כדוגמת הקנה האמצעי שבמנורה, והשלשה קנים משני צדדי המנורה המה רומזים לימות החול הסובבים את השבת.

ולפי זה יש לומר ברמזו הכתוב דבא להזהיר כאן את האיש הנלכב לאמר, אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, דהיינו שיטה את ששת ימי המעשה שאיירו אל מול פני המנורה, כלומר שיהיו כולם מוטים ומשוכבדים אל קדושת השבת ויטה את עצמו בכל ימי החול אל אור קדושת השבת. ולא כמו שאנו רואים אצל קצת בני אדם שבים השבת המה מתנהגים במעלה עליונה ורוחנית, הן בשעת התפילה באופן נעלה והן בלימודם ובדיבורם וכן בכל עניני יום השבת, ואילו בימות החול נשכח מעל לוח לבם קדושת יום השבת, ולזה בא הכתוב להזהיר כאן אשר לא כן הוא הדרך הנכון אשר ידורו בו האדם הרוצה לעלות במסילה העולה בית אל-ל, רק יראה להאיר מקדושת השבת גם על שאר ששת ימי המעשה ולהטות אותם אל השבת, היינו שגם בהם יתנהגו באופן נעלה ובמדינה עליונה בכל עניניו, עד שיחדיו יהיו תואמים למעלה מעלה.

***

וא יאמר, לפי שיטת שמאי דסבירא ליה מחד בשבתא לשבתא, דתניא (ביצה טז.) אמרו עליו על שמאי הזקן שכל ימיו היה אוכל לכבוד שבת, מצא בהמה נאה אומר זו לשבת, מצא אחרת נאה הימנה מניח את השניה ואוכל את הראשונה. וא"כ יוצא שבכל יום מימי השבוע צריכים להכין ולטרוח לכבוד השבת, ועי"ז נמצא שהשבת וימות החול נעשים לאחרים במה שהאדם מכין את עצמו בימות החול אל השבת.

ולזה רמז לנו הכתוב, אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, היינו שפני המנורה הרומז אל השבת כנ"ל, יהיו **|| המשך בעמ' ג ||**

פרנס החודש

- לזכרון עולם בהיכל ה' -

לזכרון עולם הרבני הנכבד והמפואר, רודף צדקה וחסד, כש"ת מוה"ר **מנחם צבי** ב"ר **ישראל ז"ל** נב"ל ע"ה רוב חג השבועות תשע"ה לפ"ק - ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י האחיים החשובים הנדיבים בעם ומוקירי רבנו, רודף צדקה וחסד, לבם ע"ה לכל דבר שבקדושה, ה"ה

הרה"ח ר' **יצחק זאב וויינשטאק** שליט"א

והרה"ח ר' **ישראל וויינשטאק** שליט"א

יהי רצון שיהי' למליון טוב בעד המשפחה היקרה ובעד כל ידידיו ונמכריו, ויזכו להמשיך בדרכיו המפוארים, עדי נוסח לכיאת משיח צדקנו בב"א

דבר הכתבים

דברי תורה • תשובות • בירורי הלכה • מכתבים • הסכמות • המלצות

שנכתבו ונרשמו בכת"ק

של כ"ק רבינו הגאב"ד צוק"ל

• קי •

תשובה להלכה בענין אם יש חשש רבית לקנות לייף אינשורענס - האול לייף פאליסי' (Whole Life Insurance Policy)

שא"ה:

בע"ה, אור ליום ה' לסדר ודבר הוא לך אל העם (שמות) תשנ"ו לפ"ק.

כבוד הרב הגאון הגדול המפורסם פאר הדור והדרה מגדולי פוסקי דורינו כש"ת הגר"י ראטה שליט"א אבדק"ק יראי השם קארלסבורג יציא.

אחדשה"ט כראוי

לדופקי על פתח

היכלו, אשר כבוד

אומר כולו, ירשנו

לבוא לפניו בשורתי

אלו.

|| המשך בעמ' ב' ||

פרנס השבוע

- לזכרון עולם בהיכל ה' -

הגליון נתנדב לע"ה הרה"ח

מוה"ר **יונתן בנימין פייערוערקער** ב"ר **אברהם צבי ז"ל** ראה"ק דקה"ל יטב לב ב.פ. - נב"ל ע"ה ביום י"ג סיון ת.נ.צ.ב.ה.

נתנדב ע"י נכדו יחידו הנכבד הרבני החסיד הנדיב המפורסם רודף צדקה וחסד,

לבם ע"ה לכל דבר שבקדושה, ה"ה

מוה"ר **יחזקאל דוד בערקאוויטש** הי"ו

נא שאלא לציין בהגליון בשעת התפלה וקריאת התורה וחזרת הש"ץ כמבואר בשו"ע

דבר התשובה

שו"ת בע"פ משלחנו של כ"ק מרן רבינו הגאב"ד זצוק"ל

תקפ. שאלה: היה בדעתו לשתות קאווע בלא חלב (שווארצע קאווע) ובירך עליו שהכל, ואח"כ נמלך להוסיף עליו חלב, אם חייב לחזור ולברך, כיון שהחלב לכאורה עדיין לא נפטר בברכתו הראשונה כיון שלא היה דעתו עליו.

ואת"ל חייב לחזור ולברך, מה הדין באופן שהכין טיי, ובירך עליו שהכל, ואח"כ מוסיף עליו קצת מים כדי להקדש, אם חייב לחזור ולברך על התוספת מים, דבזה יש צד לפטרו כיון שאותו מים לא הוסיף לצמאנו.

תשובה: הדבר פשוט שאינו חייב לחזור ולברך, ואפילו במוסיף חלב להקאווע, דנקטינן שכל דבר הרגיל להוסיף נפטר בברכתו הראשונה.

תקפא. שאלה: אין לו אלא בורית שהוא סמך ועב, אם מותר לערבו עם מים בשבת כדי לעשותו נוזל שיוכל להשתמש בו בשבת, שהבורית בדרך כלל צבוע ושמא יש חשש צובע במים.

תשובה: מותר לעשות כן בשבת.

ביאורים ובידורים מבנו הגה"צ אבד"ק בית יחזקאל שליט"א

א. דבמוסיף מים קרים על טיי, פשוט דאין צריך לברך, דהרי המים נעשין ג"כ חלק מהטיי ממש, בטעמו ומראיתו, והוי מאותו מין מין ממש, רק דמוסיף עליו עוד, דמבואר בסימן ר"ו (סעיף ה) דנפטר בברכה הראשונה, וכש"כ דהרי עדיין לפניו הטיי שבירך עליו, וכש"כ דהרי רגילין בזה להוסיף לפעמים מים קרים למזגן, דהוי כמו דעתו עליו כמבואר (הערה ג), וא"כ אית בהו תלמא לטיבותא, א. אותו מין, ב. עדיין לפניו, ג. ודעתו עליו. ונמ"מ מש"כ השואל, משום דאינו לצמאנו, לא נראה, דהרי המים האלו נעשו מוטעמים כשנתערבו בהטיי.

ב. דבזה דבתחלה רצה לשתות שווארצע קאווע, ונמלך להוסיף לו חלב, דבזה יש לומר דהרי החלב הוי מין אחר, ולא נפטר בברכה הראשונה, כדחכרעו האחרונים (שם) כמבואר במשנ"ב (ספ"ב), מ"מ כיון שרגילין בדבר זה להוסיף חלב ולגרוע, וליגרר משתי לשתי הוי כדעתו על זה כדלהלן, ואינו כמו המלכה והחלטה, שלא לפטור ולא לשתות שאר דברים, דלא כיון בדעתו בפירוש שלא לפטור ושלא לשתות באופן אחר, רק עכשיו רצה ב'שווארצע קאווע', ועוד דהרי עדיין הוי לפניו ממין הדומה למין הראשון, דמבואר בפוסקים דנפטר, כמבואר בשו"ע ר"ד (סעיף טו).

[ועוד סברא יש בנ"ד, דכיון דהוי החלב כטפל וכחד דבר עם הקאווע, א"כ אף דמבואר בסימן רי"ב במג"א סק"ה דאף בטפל אינו רק כשרעתו על הטפל, מ"מ כל דנעשה כדבר אחד ממש וכחד משקה, והוי הרכבה מזגית, א"כ הרי נעשה החלב חלק מ'הקאווע' שמתעצמו יותר בחלב, ועיין בשו"ת שבט הלוי (ח"ט סימן מ"ג) מה שהשיב בשאלה דומה לזה, ודבריו שם צ"ע קצת, דהרי כמדומה דאצל העולם העיקר הוא ה'קאווע' רק דמטעמים אותו עם חלב, ואין הכוונה להטעים חלב עם קאווע, ובפרט דהקאווע הוא הרוב, אבל בנ"ד דהוי להיפוך, דבירך על קאווע וכוונתו על קאווע, ומוסיף עליו חלב למזגו בתוכו, א"כ נעשה חלק מהקאווע והוי אותו מאכל ממש, ונפטר ע"י ברכתו הראשונה].

ג. כמבואר גם בערוך השלחן (שם סעיף ט"ו), וכן הסכימו האחרונים.

המשך דבר הכתבים

כבר דשו קמאי על מעות שמפקידים ב'באנק' לקבל רבית ע"ז (Interest) לאחר כמה זמן, שיש בזה חשש רבית, מפני שיש הרבה יהודים שיש להם שותפות ב'באנק' ע"י 'סטאקס', ונמצא שמלוים לישראל ברבית. ועיינתי קצת בדברי האחרונים שמדברים בנידון זה ומביאים דעת המהר"ם שיק (יו"ד סי' קנ"ה) ודעת המהרש"ג (יו"ד ח"ג סי' ג'), דבחברת 'קארפערעישאן' אין להבעלים שום שיעבוד מצד עצמם או מצד נכסיהם הפרטיים לעסקי החברה, ורק נכסי החברה משועבד לעסקי ולבעלי חוב החברה, נמצא דאף אם ידונו הישראלים שיש להם שותפות ב'באנק' כבעלים, מ"מ אין עצמן או נכסיהם משועבדים להחוב, ולא נאמר ע"ז איסור רבית, מ"מ יש הרבה שמחמירים בזה כמו המנחת יצחק זצ"ל (שו"ת ח"ג סי' א' אות ג') וס' ברית יהודה (פ"ו סכ"ו) דיש בזה חשש רבית דאורייתא.

אח"כ נתעוררתי לשאול על 'לייף אינשורענס' דלכאורה יש בזה חשש רבית, ד'לייף אינשורענס' יש כמה סוגים, וסוג אחד נקרא Whole Life Insurance, ומהותו, שלא רק שמקבלים אינשורענס בעת המוות, אלא מקבל רבית לאחר זמן, בזה שמוסיפין קצת בעת התשלומין, ואחר זמן הרבה נתקבץ יד על יד כל המעות של כל השנים וע"ז מקבל רבית כמו ב'באנק', אבל זה יותר חמור ממעט שכל מי שקונה אינשורענס נעשה אז שותף עם החברה כמו 'סטאקס' שנקרא כאן Dividends, ועוד יש להקונה זכות בחירה (Voting Rights), ושמעתי שיש חוששים בזה דיש לו בזה דין שותפות בהחברה, א"כ מי שקונה 'לייף אינשורענס' נעשה מלוה לאחרים הקונים ברבית, ויש בזה חשש דאורייתא, ע"כ נפשי בשאלתי לחוות דעתו הרמה.

א. אם בקניית ישראל 'סטאקס' ב'באנק' או בחברה נעשה כשותף, והמפקיד מעותיו ב'באנק' הוה מלוה ברבית לישראל.

ב. אם בזכות הבחירה הוה לו דין שותפות ב'קארפערעישאן'.

ואחיינא קידה מול יפעת הדרתו, ומחכה לתשובתו הרמתה, והשי"ת ברחמיו יאיר עינינו במאור תורתו אכ"ר.

כנפש עבד לעבדי ה' אסקופה הנדרסת לפני ת"ח

הק' משה אליהו יוסף הלוי שמיניבערג

דבר הזכרונות

של כ"ק מרן רבינו הגאב"ד זצוק"ל

את מרן רבינו זצ"ל, ואם הוא יקח האחריות על עצמו, שלא נפגע ח"ו ע"י זה, אזי אסכים שיבואו לבתינו.

צמצמתי לביתו של רבינו זצ"ל, ובקשתי שאני רוצה לשמוע בעצמו מה שרבינו יפסוק, ועל כן עשו אז המשמשים בקודש, שיהיה ה'טעלפאון' על 'ספיקער' (מגביה הקול) כדי שאני אוכל לדבר ולשמוע בעצמי, וכך שאלתי את מרן זצ"ל כדת מה לעשות, והשיב לנו רבינו דעל זה נאמר, שומר מצוה לא ידע דבר רע, ושתמשך להלאה בעבודת הקודש, והתבטא רבינו **"זי וועט עס נישט האבן"**, והוספתי לשאול את רבינו ומה בנוגע אלי והילדים שלי, שהיו שני חוליה ל"ע חוששני מאד מה'קאוויר', אמר רבינו **"עס וועט זיי נישט שאטן"**. וכך באמת עשינו, שבני ביתי שתח' המשיך כדרכה בעבודת הקודש שלה, ורבים נכנסו לבתינו בכל מהלך התקופה ההוא.

וכאשר אמר וגזר רבינו זצ"ל כן היה, שבני ביתי שתח' אף שקיבלה רבים מאוד בימים ההם, לא חלתה מעולם בה'קאראנע', ואף שהרבה הרבה מהבאים בצל קורתנו נדבקו בה'קאראנע', מ"מ בני ביתי שתח' היתה ממש כאילו מוגנת מכל מחלה, אבל אני ומבניי אכן נדבקנו בה'קאראנע', אבל היה זה באופן קל ממש, ובה"ל לא היה לי ולבני ביתי מזה שום צד נזק, הכל כאשר אמר רבינו זצ"ל, לא נפל דבר אחד.

[תקומ]

שומר מצוה לא ידע דבר רע

סיפר בעל העובדא הי"ו:

היה זה בתקופת המגיפה שמחלת הקאראנע התפשטה בעולם ורבים חללים הפילה ה", ובניי ביתי שתח' היתה עוסקת לקבל נשות ישראל אל תוך ביתה, לדברים הנוגעים לטהרת ישראל, ובימים ההם כאשר התפשטה המחלה מאד, וכל אחד נתיירא מלבוא במגע עם אחרים, וכולם נסתגרו בבתים כידוע המצב שהיה אז, וגם העוסקים בזה שבכל הערים לא קיבלו אז לביתם מפני הפחד של הקאראנע, וגם אני חששתי אז מאד שיבואו אחרים לבתינו, כי ל"ע אני איני בקו הבריאות כ"כ ויש לי כמה חלאים ר"ל, והייתי נצרך להשגיח מאד מפני הקאראנע שלא ידבק בי, כידוע שמי שאינו בריא היה צריך ליזהר טובא, וגם היה לנו אז בית קטן מאד כמעט ד' על ד', כך שלא מצאתי מקום היכן להכניס אחרים לבתינו מבלי חשש היזק ח"ו.

ויען שבני ביתי שתח' היתה אז היחיד שהיתה עוסקת בזה בכל העיר, אמרה לי שמ"מ צריך למסור הנפש בעד גודל הענין, אבל אני חששתי מאד ואמרת לי, כיון שהוא ממש שאלה של פקו"ל, א"כ ההלכה בזה הוא שחייך קודמין, ועל כן אמרתי שנלך לשאול

ה' ישמרינו, אזי זה אינו בגדר קדושת התורה כלל וכלל. וזה שבא הכתוב להזהיר כאן אל מול פני המנוחה, היינו חכמת התורה בגדר קדושת התורה, יאירו שבעת הנרות, כלומר אל זה היו נכפפים כל הנרות, היינו שאלו הלומדים תורה צריכים להתנהג בגדרי התורה והיראה.

ובענין שמצינו בגמרא מנחות (טז, ב), שאל בן דמה בן אחותו של ר' ישמעאל את ר' ישמעאל, כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו ללמוד חכמה יוונית, קרא עליי המקרא הזה (יהושע א) לא ימוש ספר התורה הזה מפניך והגית בו יומם ולילה, צא ובדוק שעה שאינו לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד בה חכמה יוונית. וברש"י, ודבר זה לא יאה לעולם. הרי שלך לפניך דאין חכמות זרות כאלו נחשבים בגדר תורה כלל, וזה שבא הכתוב להורות לנו כאן שכל הלימוד צריך שיהא נכפף אל מול פני המנוחה שהיא חכמת התורה, וצריך שיהיה זך ונקי מבלי לערב בו שמרים מחכמות חיצוניות רק שיהיה שמן זית זך.

כולם נקראים ביחד שבעת הנרות לפי שכת אחד לכולם גם יחד. ובוזה מיושב הלשון יאירו שבעת הנרות, ולכאורה הרי רק שש מאירים אל מול המנוחה. ולדברינו אתי שפיר שכולם מאירים כאחד בשבעת הנרות ע"י שמתחילה פונים אל השבת.

או יאמר לפי הידוע שמנוחה מרמזת על חכמת התורה (עיין ב"ב כח, ב), על דרך שאמר הכתוב (משלי ו, כג) כי נר מצוה ותורה אור, וכן אמרו חז"ל (מנחות פה:) מתוך שרגילין בשמן זית חכמה מצויה בהן. ששמן זית רומז על חכמת התורה, והנרות המה רומזים על נשמות בני ישראל הקדושים הלומדים ועוסקים בתורה וכמו שכתוב (שם ב, כז) נר ה' נשמת אדם. אבל זאת צריכים לדעת אשר לא כל תורה שלומדים הוא בגדר תורת ה', דאלו הלומדים בשיבות כאלו אשר אין רוח המקום נוחה מהם כגון יאניווערויטע"ט

המשך דבר הכתבים

תשובה מכת"י ק:

ובני ישראל יוצאים ביד רמה [-בשלח], תשנ"ו.

לכבוד האברך החשוב המו"מ בתוויר"ש מאור נעלה הרה"ג מו"ה משה אליהו יוסף הלוי שטיינבערג נ"י ויזרת, שוקד על התורה פה ב"פ.

כבר כתבנו מזה בקובץ בית תלמוד להוראה, קובץ רביעי' (עמ' קצ"ו אות ס"ב), דאם הבעלים הנם עכו"ם או בין לחלוות להן ולקח מהן רבית ובין ללוות מהן וליתן להן רבית שרי, דנידון בדין ישראל שנתן מעות לעכו"ם ומלוה אותן העכו"ם ברבית והאחריות הוא על העכו"ם, ואם הוא באופן שחעכו"ם המקבל מעות קוצץ רבית להנותן אפי' אם לא ילוו המעות ללוים שרי, עיי"ש וה"נ בנ"ד.

האומנם אם הבעלים הנם ישראלים, בזה הוי הדין ליתן מעות ולקבל מהן רבית שרי, היות דהבעלים בעצמן אין הן אחראין לפרוע החוב רק החברה, וכאשר ביארנו בפתיחה בקרן התורה אות י"ד, אולם ללוות מהחברה וליתן להן רבית, בזה הוי הדין דאם הבעלים של החברה הן ישראלים יש איסור רבית קציצה, דממונן של ישראל מתרבה, וזולת אם יש להן חלק מעט כ"כ שאין להם דעה כלל בניהול החברה, בזה אפשר לצדד דאינן שותפין כלל, ומשרי שרי עיי"ש. ועפ"י יסודות האלו יש לדון גם בנ"ד וד"ל.

ידידו הדו"ש בלונ"ה

הק' יחזקאל ראטה

[א"ה, נידון זה כבר נשנה במשנת רבינו זצ"ל בקובץ בית תלמוד להוראה (הנזכר בפנים) ומשם לשו"ת עמק התשובה (ח"ה סי' ע'), לענין להלוות לה'באנק' ולקבל מהם רבית או ללוות מה'באנק' וליתן להם רבית, ובתשובה שלפנינו הרואה אור לראשונה אנו למדין שכן היה דעתו להשוות מה שהעלה שם גם לענין 'לייף אינשורענס']

המשך דבר התשובה

ביאורים ובירורים מבני הגה"צ אבד"ק בית יחזקאל שליט"א

באכולין, רק מה דיש לסמוך בנ"ד, הוא על פי מה דיסר לנו השועה"ר בקונטרס אחרון (סוף סימן ש"ב), בגדר מלאכת צביעה, דאמרינן דחזווא לאוו מילתא, כשאנו חפץ בו כלל, ואין דרך העולם לחפץ בו כלל עיי"ש, וא"כ הרי בזה ברור דלא איכפ"ל כלל, על צביעת המים המועשים, דמערב בו, ואין לו שום צורך בו, וגם הרי אינו מתקיימת לזמן, רק להשתמש בו מיד, (עיין פרמ"ג סימן ש"ב א"א סק"ה) והוי דרבנן, וגם במה שנותן המים תוך הבורית, לא הוי דרך צביעה, דהדרך הוא ליתן הצבע המועט תוך המרובה, עיין בדברינו בדבר השבת (שם), וגם בעצם הדבר לערב צבע הרבה, במעט מים אינו דרך צביעה, ואין דרך לעשות כן עם עין הצבע, דהדרך דנותן מעט ממנו, תוך מים הרבה לעשות בהן צבע, וא"כ מוכח הדבר דלא לצבוע בא כלל, א"כ מכל הלין טעמי אין לחוש משום צובע בנ"ד.

לכוחו כלל, והא דנימס לא כוחו הוא ממי"ס רק המים ממי"ס, ולחוש דלא יהיה בנחת, כבר מצינו בסימן שיי"ט (פעי' י"ד) היתר שיערה בנחת עיין שם, וכבר הארכנו בזה בספרי דבר השבת (על הלכות ביטול פרק ב, במקור דבר אור ז ח), וא"כ בנידון דידן דאינו ברור כלל דיש בזה משום ריסוק, כדנתבאר (הערה ז) דדבר נזילי הוא, בודאי דיש לסמוך להקל לערבנו במים, ואם רוצה לצאת בכל פקפוק בזה, יעשה באופן שיערה על דופן הכלי, ויתערב מעצמו עם הבורית הנזול (כדנתבאר במקור דבר שם, אות ט).

ו. והנה באיסור צובע במים, הארכנו ג"כ בדבר השבת (שם, במקור דבר אות י"ח י"ט כ) עיי"ש, מ"מ בנ"ד חמיר יותר דהרי ע"י הבורית נפגם המים, ונעשה אינו ראוי לאכילה, ובאופן דאינו עומד וראוי למאכל, אין בזה ההיתר דאין צביעה

בידים אף כשהוא ע"י תערובות, כדמשמע באמת בדבריו, ורק להטעם שמה יסחוט מותר כמבואר ברשב"א, אך מהר"ן, וכן מהרמב"ן (סו"פ במה טומנין) מבואר, דאף להטעם דנולה, מותר אף בידיים כשמתערב ואינו בעין עיי"ש, וא"כ יש לצדד להקל בבורית באופן שמתערב מיד, אף דנימא דעושה בידיים.

ובפרט דאינו מוכרח דכל ששופך לתוכו מים, דהוי כעושה בידיים, כל שאינו בקילוח ונימס מיד, רק דנעשה ממילא, ומה דהמג"א בסימן רנ"ג כתב, דלאסור לערות שומן, היינו באופן שמערה בכוח בקילוח [שרוצה שיומחה עיי"ז השומן מהכלי, דאינו יורד בקל], ועל כן הוי כאיהו עבדי מעשה, וכא דמטיל מים בקילוח, משא"כ באם יאה נימס ממילא מעצמו, אין רצונו כלל כשמערה, שע"י הקילוח יאה נעשה, וכיון שהוי רק חומרא יש להקל בזה, ובפרט אם מערה בנחת, נראה דשרי דלא צריך

דבר הלכה

פסקי הלכה למעשה מלוקטים מכל ספרי דבי רב כ"ק מרן רבינו זצ"ל

המשך הלכות תפלה

דין תפילה בזמנה ומי שרוצה לאחר זמן תפלה כדי שיתפלל כראוי

ב. דין תפילה בזמנה הוא חיוב גמור, ומ"מ מי שאינו יכול לעמוד בתפילה כראוי בכוונה ורעותא דליבא אם לא שישנה בהכנה דרבה עד שיעבור זמן התפילה, רשאי להתפלל אחד זמן התפילה עד חצות היום^[8], אבל מי שאין לו נפק"מ בזה וגם אחר זמן התפילה לא יתפלל כראוי, בוודאי אסור לאחר זמן התפילה כלל^[9].

איסור כספים לצדקה באופן שיפסיד תפילה בזמנה

ג. מי שמאסף כסף לצדקה עבור עניים או מוסדות תורה, ושעות הבקר קודם זמן תפלה הוא המסוגל לו ביותר לאסוף צדקה, רשאי לאחר התפילה לאחר זמנה^[3].

מה עדיף תפילה בזמנה או תפילה בציבור

ד. תפילה בזמנה עדיף טפי מתפילה בציבור, ולכן אם רואה שקרב ובא סוף זמן תפילה, צריך להתפלל ביחידות כדי שלא יעבור זמן התפילה^[7].

עד מתי חשיב תפילה בציבור כשאין הציבור מתחילין יחד שמו"ע

ה. גם כשאין כל הציבור מתחילין יחד תפילת שמו"ע, מ"מ אם עד שלא סיים ברכת שים שלום נצטרפו עמו עשרה, חשיב תפילה

בציבור^[1], ויכולים לומר חזרת הש"ץ כדין ציבור שהתפללו^[1].

קדושה בעשרה

ו. אין אומרים קדושה אלא בעשרה, והוא שיהיו שם עשרה בשעת ברכת קדושת השם, אפילו לא היו שם עשרה בתחילת תפילת שמו"ע, כגון שהתחיל שמו"ע בלחש כשלא היה עדיין עשרה וקודם שהגיע לאתה קדוש באו עשרה, יכול לומר קדושה בקול רם. וכן נמי אם היו עשרה בתחילת שמו"ע ויצאו מקצתן באופן שאין עשרה בשעת ברכת קדושת השם א"א לומר קדושה^[1].

מצות קדושה בעשרה אינו תלוי בזמן התפלה

ז. מצות קדושה בעשרה הוא מצוה לאמרו שני פעמים ביום, ואע"פ שתיקנו לומר אחת בשחרית ואחת במנחה מ"מ עיקר המצוה אינו תלוי בזמן תפלה דייקא, אלא מצותו כל היום. ולכן אם שמע בעת תפלת מנחה שתי קדושות יצא חובתו גם עבור חוב של תפלת שחרית. וה"ה נמי אם שמע שתי קדושות בשחרית כגון ששמע משני מגינים, עולה גם עבור קדושת מנחה^[1].

ח. וכיון שכן, אם שמע שתי קדושות בשחרית, אין רשאי לירד לפני התיבה לומר קדושה במנחה. זולת כשמתפלל עם מגין, שאז יכול לומר קדושה אפי' כמה פעמים ביום^[5].

ה. כיון דכל ה"ח ברכות מעכבות זו את זו, כמבואר בשו"ע (אורח סי' קט ס"א) ובשערי¹ (סי' קי ס"ד), לכן כולם כחד חשיבא, וכל שלכה"פ בחלק מתפילת ה"ח היו עמו עשרה, חשיב תפילה בציבור. והא ראה מברכת הידומן דאם אכלו עכ"פ כית ביחד אע"פ שאז עומד בסוף הסעודה מצטרפין לידיהו, וכמבואר בשו"ע (אורח סי' קצ ס"ב) (עסק התשובה ח"ז סי' טו).

ו. ואע"פ שמבואר בשו"ע (אורח סי' צ ס"ז) דאסור להקדים תפלתו קודם תפלת הציבור, והו' רק מדין איסור קדימה, אבל מדין תפלה בציבור יכול ה' להקדים, ונפק"מ כגון שאין עדיין עשרה בשעה שעומד להתפלל, דלא שייך נעשו איסור קדימה הואיל וליכא עשרה, אם אה"כ יבואו אחרים להשלים לעשרה, יקרא תפלה בציבור כל שעדיין עומד בתפלה (עסק התשובה ח"ז סי' טו).

ז. (עסק התשובה ח"ז סי' טו).

ח. (עסק התשובה ח"ז סי' יז).

ט. (עסק התשובה ח"ז סי' יז).

שליח מיוחד

יתפלל בעדך בכל ערב ראש חודש

אצל ציון המצינות באתרא קדישא מירון של מרן רבינו הגאב"ד זי"ע

ויגמר ספר תהלים לכל משתתפי הקבועים להוצאת המערכת

זכור עולם יהי' דיוק

לזכר נשמת כבוד קדושת רבינו הגדול, מרא דכולי תלמודא, עמוד ההוראה, רבב ישראל ופרשיו, האורים והתומים, איש אלקים קדוש, בעוצת דבורא, עמודא דתורא, דמטמון גליון ליה, נשיא אלקים בתוכו מרן רבינו יחזקאל בן הגה"צ רבי יצחק אייזיק זצוקללה"ה או לנו כי הושבענו, בהולקת מאתנו ארון האלקים ביום א' ל' ויק' ויבחר קמרא איתקמר והחזיר נשמתו המהורה ליוצרו, ביום כ"ג לחודש אדר שנת תשס"א לפ"ק

דבר החסידות

יעש כן אהרן (א, ג). פירש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שניה, וי"ל ברמז דהנה יש צדיקים הגדולים מאד שעליהן נאמר (עמוס ז, ז) כי לא יעשה ה' דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים, שהקב"ה נמלך עמהו אם לעשות דבר זה בארץ או לא, וכפי הסכמתם הקב"ה גזר ומקיים, והצדיקים הללו אין צריכין לבטל הגזירה, דאם אין מסכימים אין הגזירה נעשית, ובה יבואר שבחו של אהרן שלא שניה לבטל הגזירה, כי הקב"ה היה נמלך עמו אם לעשות או לא.

חלק יצחק

עד ירכה עד פרכה מקשה היא (ח, ד). דהנה כל הפירות והקושיות שיש על האדם או בלב האדם על הש"ת הוא רק עד ירכה עד שמתקן ברית קדוש שנקרא ירך, הנה רק עד אז יש פירות וקושיות.

דברי מאיר

אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע גו' (ט, ז). עיקר חטא הגלות הוא מכח שגת חנם והוא בא מגאיות אשר עדיין מרקד בן בעוה"ר ועיקר יסודו מאדם הראשון בפיתוי הנחש והייתם כאלקים שעיקרו הגאיות והו' אנחנו טמאים מה שאנו טמאים הוא לנפש אדם בחטא אדה"ר א"כ יש לנו אמתלא גדולה שלא להענישנו ע"ז וא"כ יבנה ביהמ"ק במהרה ולמה נגרע לבדנו הקריב. **מעגלי צדק**

והאספסוף אשר בקרבו התאוה תאוהו (יא, ד). הערב רב התאוה ולא ישראל, כי אין שייך תאוה בעל אמונה, כיון שבכל דבר שחסר לו אומר מתמאז אינו צריך לזה, דאל"כ הלא אני אומר ומברך לו ית"ש העושה לי כל צדקי, ואם היה צריך לי הדבר בוודאי היה לי, ואמר אחר כך וישבו ויבכו גם בני ישראל, שעשו תשובה, על דרך שמובא בספרים (תולדות יעקב יוסף ס"פ לך) שאם יראה שחבירו עובר בעוה"ר, יבין שיש בו גם כן שמץ קצת מעבירה ההוא, ולכן הראו לו זאת בחבירו, כדי שיהיה יעשה תשובה.

דוד קדוש

וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו (יא, ט). כי האדם הרוצה לתקן נשמתו צריך שיהיה לו רצון טוב שיהיה צינור שעל ידו תלך השפעה לישראל, וזה דרך הישר לעבודת הש"ת, וכאשר הצדיק ממשיך השפעות לישראל אז ממילא מגיע אליו ג"כ ההשפעה, וכמו ששמעתי מכאדמו"ר מוהר"י זצלה"ה שמוגיע לו שכר סרסורו, וזה פירוש הפסוק וברדת הטל על המחנה לילה, שמי שממשיך השפעות על כנסת ישראל שנקרא מחנה לילה שתהיה נקרא לילה, ועד דלא קבילת דכר ליל ומדקבילת דכר לילה (זח"ב לח), ירד המן עליו, אז ממילא בא אליו שפע ג"כ.

אור לשמים

ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאוה כי שם קברו את העם המתאים (יא, לד). על פי ששמעתי מאי"ז נשמותו עדן רבי ישראל בעל שם טוב שאמר שכתוב בספר ברית מנוחה שחכמה נקרא קברות התאוה כי כשאדם דבוק בחכמה ממילא כל התאוות בטלן ממנו ולכן נקרא קברות התאוה היינו שעל יד החכמה הוא מקבר ומבטל כח התאוה מעליו.

דגל מחנה אפרים

אלו יעמדו על הכרעה

פרנסי הגליון

לזכות אלפי רבבות בני ישראל, כל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך

תשרי	חשוון	כסלו	טבת	שבט	אדר	ניסן	אייר	סיון	תמוז	אב	אלול
ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח
ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח

תומך המערכת

ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח
ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח
ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח	ה'תש"ח צבי שפיטץ ה"ח

דברי ברכה שנשא חזרנו ונענו להוצאת הדברי תורה בעת שנבנסו אל הקודש פעמם לקבל ברכת קדוש

די אלע וואס נעמען א חלק אין די הוצאת, נעמען מיט דעם א חלק אין תורה ויראת שמע, מדות טובות אין עבודת הש"ת.

און דער אויבערשטער זאל העלפן זיי זאלן זוכה זיין צו זען בא ברכה מרובה במעשי ידיהם, מיט פרנסה בהרחבה מיט רב טוב, ששחה מיט נחת קדושה, ביי אלע זיינער קינדער, מיט רמאות אין ישועות, אין בריאות השלימות, ובכל מילי דמיטב והשפעות טובות.

בקשה מיוחדת

אנו פונים בזה לכל לומדי והוגי הגליון, שמי שנמצא אצלו:

דברי תורה, הלכה ותשובה, מכתבים, סיפורים או עובדא מפרקי חיוו ותולדותיו וקורות ימיו של

כ"ק מרן הגאב"ד זצוקל"ה

וכן מי שיש תח"י איזה רעקארדינג של דרשות, שיחות וכדו',

שיואיל נא בטובו להודיענו ויהא חלקו בין מוזי הרבים

אפשר להתקשר אליו: **347.939.9125**

מערכת: 605.313.6638
פערקס: 888.384.2695

1274 49 St. #472 Brooklyn N.Y. 11219
DivreiTorahKarlsburg@gmail.com

הרצוה לגדב גליון לע"נ א' לרגל שמחה וכדו', להעיר ולהאיר ולכתוב להמערכת, וכן מי שרוצה לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע יפנה להמערכת.

כל הזכויות שמורות להמערכת, ואסור להדפיס ולהעתיק אפי' חלק ממנו בלי רשות מפורשת מהמערכת